

„Nie ma dzieci...są ludzie”.

Janusz Korczak

Dzieci i młodzież posiadają te same prawa człowieka, co dorośli oraz prawa szczególne, które wynikają z ich wyjątkowych potrzeb. Spis praw, które powinny być zagwarantowane wszystkim dzieciom, by mogły w pełni rozwijać swój potencjał, określa *Konwencja o Prawach Dziecka*.

Po raz pierwszy prawa dzieci ujęto w Deklaracji Genewskiej 1924 r., natomiast pełny ich zbiór został zapisany w *Konwencji o Prawach Dziecka* przygotowanej przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 1989 r.

Katalog Praw Dziecka w Konwencji obejmuje:

➤ prawa cywilne i wolności osobiste:

prawo do życia i rozwoju – dziecko przebywające w placówce powinno mieć zagwarantowane warunki sprzyjające jego rozwojowi;

prawo do identyczności – dorośli powinni dziecko szanować, dawać mu wolność;

prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania – każde dziecko może w sposób swobodny wyrażać swoje myśli, wyznawać dowolną religię i postępować zgodnie ze swoim sumieniem;

prawo do wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach dziecka dotyczących, w postępowaniu administracyjnym i sądowym – przedstawiciele organów administracyjno – sądowych mają obowiązek wysłuchać dziecko w sprawach, które go dotyczą;

prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych i wszelkiego okrucieństwa – nikt nie ma prawa znęcać się nad dzieckiem fizycznie, psychicznie, nadużywać go seksualnie, wyzyskiwać, czy znęcać się nad nim.

➤ prawa socjalne:

prawo do ochrony zdrowia – dorośli mają obowiązek dbać o zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka;

prawo do wypoczynku i czasu wolnego – przedszkole ma obowiązek organizować zajęcia tek, aby dziecko miało czas wolny do zabawy;

➤ prawa kulturalne:

prawo do korzystania z dóbr kultury – dziecko powinno mieć zapewniony dostęp do kultury, która jest nieodłącznym aspektem rozwoju;

prawo do informacji – informacje ze świata na jego temat mają wpływ na kształtowanie się świadomości młodego człowieka;

prawo do znajomości swoich praw – dorośli nie mają prawa zatajać przed dzieckiem informacji dotyczących ich praw. Dzieci powinny mieć ich świadomość i umieć z nich korzystać.

Ratyfikując *Konwencję o Prawach Dziecka*, państwo i dorośli zobowiązali się do uznania dobra dziecka za najwyższy cel w traktowaniu człowieka – dziecka. Zobowiązali się również do przygotowanie dziecka do dorosłego życia i ochrony dziecka przed wszelkiego rodzaju przemocą (niewolnictwem, handlem ludźmi, wykorzystywaniem seksualnym, pracą przymusową, udziałem w działaniach zbrojnych).

Państwa zobowiązały się do dostosowania instytucji publicznych do działań na rzecz ochrony praw dziecka. W Polsce Konstytucja RP z 1997 r. ustanowiła instytucję Rzecznika Praw Dziecka, który stoi na straży praw i wolności dziecka.

Warto znać swoje prawa. Należy jednak pamiętać, że inni też je mają!

Oprócz praw - dziecko ma również swoje obowiązki. Są to:

1. przestrzeganie zawartych umów;
2. dbanie i szanowanie cudzej własności, nie niszczenie jej;
3. nie urządzenie niebezpiecznych zabaw w sali, w ogrodzie, podczas zajęć i posiłków;
4. nie przeszkadzanie innym w pracy i w zabawie;
5. utrzymywanie porządku w swoim najbliższym otoczeniu (sali, szatni, łazience, kąpielarni, zainteresowań, zabawkach);
6. aktywny udział w zajęciach dydaktycznych i zabawach ruchowych, nauki wierszyków i piosenek;
7. dbanie o higienę osobistą oraz o czysty, schludny i estetyczny wygląd;
8. szanowanie siebie i innych;
9. używanie słów: proszę, przepraszam, dziękuję, dzień dobry, do widzenia;
10. zgłaszać wszelkie dolegliwości;
11. zgodnie współdziałać w zespole, dzielić się zabawkami i pomocami dydaktycznymi.

PROŚBA DZIECKA - niezwykle apel do dorosłych – autorstwa Janusza Korczaka

- Nie psuj mnie. Dobrze wiem, że nie powinienem mieć tego wszystkiego, czego się domagam. To tylko próba sił z mojej strony.
- Nie bój stanowczości. Właśnie tego potrzebuję- poczucia bezpieczeństwa.
- Nie rób ze mnie większego dziecka niż jestem. To sprawia, że przyjmuję postawę głupio Dorosłą.
- Nie bagatelizuj moich złych nawyków. Tylko Ty możesz mi pomóc zwalczyć zło, póki jest to jeszcze możliwe.
- Nie zwracaj mi uwagi przy innych ludziach, jeśli nie jest to absolutnie konieczne. O wiele bardziej przejmuję się tym, co mówisz, gdy rozmawiamy w cztery oczy.
- Nie chroń mnie przed konsekwencjami. Czasami dobrze nauczyć się rzeczy bolesnych i nieprzyjemnych.
- Nie wmawiaj mi, że błędy, które popełniam, są grzechem. To zagraża mojemu poczuciu wartości.
- Nie przejmuj się za bardzo, gdy mówię, że Cię nienawidzę. To nie Ty jesteś moim wrogiem, lecz Twoja miażdżąca przewaga.
- Nie zwracaj zbytnej uwagi na moje drobne dolegliwości. Czasami wykorzystuję je, żeby zwrócić na siebie Twoją uwagę.
- Nie zrzedź. W przeciwny razie muszę się przed Tobą bronić i robię się głuchy.
- Nie dawaj mi obietnic bez pokrycia. Czuję się przeraźliwie tłamszony, kiedy nic z tego wszystkiego nie wychodzi.
- Nie zapomnij, że jeszcze trudno mi precyzyjnie wyrazić myśli. To dlatego, że zawsze się rozumiemy.
- Nie sprawdzaj z uporem maniaka mojej uczciwości. Zbyt łatwo strach zmusza mnie do kłamstwa.
- Nie bądź niekonsekwentny. To mnie ogłupia i wtedy tracę całą moją wiarę w Ciebie.
- Nie odtrącaj mnie, gdy dręcę Cię pytaniami. Może się wkrótce okazać, że zamiast prosić Cię o wyjaśnienie, poszukam ich gdzie indziej.
- Nie wmawiaj mi, że lęki są głupie. One po prostu są.
- Nie rób z siebie nieskazitelnego ideału. Prawda na Twój temat byłaby nie do zniesienia.
- Nie wyobrażaj sobie, że przepaszając mnie, stracisz autorytet. Za uczciwą grę umiem podziękować miłością.
- Nie zapomnij, że uwielbiam wszelkiego rodzaju eksperymenty. To po prostu mój sposób na życie, więc przymknij na to oczy.
- Nie bądź ślepy i przyznaj, że ja też rosnę. Wiem jak trudno dotrzymać mi kroku w tym galopie, ale zrób, co możesz, żeby Nam się udało.
- **Nie bój się miłości. Nigdy.**

Źródła informacji:

Konwencja Praw Dziecka

LIST DO RODZICÓW na podstawie tekstów Janusza Korczaka

<https://www.youtube.com/watch?v=3T74ou6sIOY&t=206s>

Opracowała Renata Monika Jas

Dyrektor Przedszkola w Oblęgorku